

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МЕНЕДЖЕРІВ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ПОЛЬЩІ ТА УКРАЇНИ

Представлені результати порівняльного аналізу професійної підготовки менеджерів у вищих навчальних закладах Польщі та України. Охарактеризовані спільні та відмінні ознаки цього процесу. З'ясовано, що фундаментальна підготовка менеджерів дозволить їм правильно розуміти, ефективно і своєчасно впроваджувати і вміло використовувати останні досягнення науки і техніки в практичній діяльності.

Ключові слова: професійна підготовка, менеджери, вищі навчальні заклади, Польща, Україна.

Представлены результаты сравнительного анализа профессиональной подготовки менеджеров в высших учебных заведениях Польши и Украины. Охарактеризованы общие и отличительные признаки этого процесса. Выяснено, что фундаментальная подготовка менеджеров позволит им правильно понимать, эффективно и своевременно внедрять и умело использовать последние достижения науки и техники в практической деятельности.

Ключевые слова: профессиональная подготовка, менеджеры, высшие учебные заведения, Польша, Украина.

The author presents the results of a comparative analysis of the professional training of managers in higher educational institutions of Poland and Ukraine. The author characterizes the common and distinctive features of this process. Fundamental training of managers will allow them to understand correctly,

effectively and timely implement and skillfully use the latest achievements of science and technology in practical activities.

Key words: *professional training, managers, higher educational establishments, Poland, Ukraine.*

Проблеми підготовки висококваліфікованих менеджерів, здатних працювати на міжнародному рівні, зберігають поточну актуальність для будь-якої країни, проте для України вони мають особливе значення, як для країни, яка ще в недавньому минулому мала іншу соціально-економічну модель діяльності й у якій зараз відбувається становлення відповідних ринкової економіці корпоративних інституцій та управлінських практик. У цьому плані корисним є досвід зарубіжних країн, які вже пройшли цей шлях, зокрема Польщі.

Передусім зазначимо, що результати порівняльного аналізу професійної підготовки менеджерів у вищих навчальних закладах Польщі та України засвідчують чимало подібних явищ. Підготовка в обох країнах є двоступеневою, навчальні заклади мають схожі структури, до структури факультетів входять інститути, кафедри й відділення; в навчальних закладах діють програмні мінімуми, встановлені міністерством; навчальні заклади, враховуючи потреби ринку, вводять нові напрями та спеціальності; управління є провідним напрямом в усіх навчальних закладах [1, с. 15]. Однією з основних ознак дидактичного процесу в польських та українських вищих навчальних закладах є зміни у змісті навчання, що враховують вимоги ринкової економіки

Якщо говорити про відмінності, то можна зауважити, що пропозиція українських політехнічних інститутів у сфері спеціальностей, що пропонуються майбутнім менеджерам, не така різноманітна, як у Польщі. У вищих навчальних закладах Польщі та України значно зросла роль дидактичних методів, які активізують студентів. Однак ці методи ширше використовуються у підготовці менеджерів в Україні. Як в Польщі, так і в Україні у вищих навчальних закладах, що здійснюють підготовку спеціалістів у галузі управління, значна увага приділяється досконалому оволодінню іноземними

мовами, зміст навчальних програм з інформатики є обов'язковим у навчальних планах факультетів політехнічних інститутів України, котрі здійснюють підготовку менеджерів; значну увагу приділено психологічним курсам. Передбачено також викладання специфічних для України предметів, яких немає у навчальних планах польських вищих технічних навчальних закладів [там само].

В українських недержавних вищих навчальних закладах на початку 90-х років склалася схожа з Польщею ситуація із пропонованими напрямками навчання. У 1998 році з 60 акредитованих ВНЗ недержавної форми власності лише 8 не готували студентів економічних напрямів. Вони першочергово надавали освітні послуги за такими напрямками як: фінанси, облік і аудит, менеджмент, економіка підприємства тощо. Згодом, через перенасичення ринку праці економічними фахівцями й розвиток інформаційно-комунікаційних технологій і запитів суспільства, перелік пропонованих напрямів навчання й спеціальностей змінюється та розширюється. Вивчення й аналіз практики приватних ВНЗ України засвідчує, що, станом на 2008 р., вони проводять підготовку фахівців за 36 галузями знань, з яких найпоширенішою є «Економіка і підприємництво», за якою можна отримати спеціальність у 110 приватних ВНЗ, 76 з «Менеджменту та адміністрування», «Інформатика та обчислювальна техніка» запропонована в 26 ВНЗ, «Педагогічна освіта» – лише в 9, тоді як у Польщі цей показник значно вищий, адже напрям навчання «Педагогіка» пропонують 56 приватних вищих шкіл, а «Менеджмент та маркетинг» за бакалаврськими програмами – 69, а за магістерськими – 34. Здійснений аналіз структури приватних вищих шкіл Польщі та України дає підстави стверджувати, що переважна більшість – це підприємницькі ВНЗ, які готують фахівців для економіки країни, підприємців, менеджерів, фінансистів [2, с. 256].

Однак в українських вищих навчальних закладах протягом останніх 30 років набір курсів і зміст програм незначно змінилися. Поетапно склалася орієнтація на такі курси, в яких можлива чітка кількісна оцінка результатів (бухгалтерський облік, аналіз фінансової діяльності, теорія прийняття рішень,

математичне моделювання тощо). Погоджуємося, що висока кваліфікація в названих вище дисциплінах є необхідною умовою для успішної роботи спеціалістів зі ступенем магістра в галузі управління, але далеко не достатньою.

Крім того, програми підготовки в галузі психології управління формують навички роботи в групах нерідко за рахунок інтересів особистості, в той час коли загострення конкурентної боротьби на світовому ринку вимагає від менеджерів не стільки навички кількісної оцінки заданих альтернатив, скільки постійної націленості на пошук нових, нестандартних шляхів вирішення завдань.

Нинішні програми підготовки більше орієнтовані на формування традиційних менеджерів. Це призводить до відсутності підготовлених вітчизняних фахівців з сучасним мисленням, спрямованим на досягнення бізнес-цілей великих корпорацій та реальним усвідомленням соціальної відповідальності бізнесу [3, тема 8, пар. 5].

Таким чином, професіоналізація управління повинна будуватися, не лише на перепідготовці управлінських кадрів і на системі підвищення їх кваліфікації, а й на фундаментальній професійній підготовці менеджерів. Такий підхід, однак, не заперечує необхідності розвитку післявузівської освіти, але вимагає – і це головне – його прив'язки до фундаментальної підготовки менеджерів. Ця підготовка дозволить їм правильно розуміти, ефективно й своєчасно впроваджувати та вміло використовувати останні досягнення науки й техніки в практичній діяльності.

Використані джерела

1. Влодарска-Зола Л. Професійна підготовка майбутніх менеджерів у вищих технічних навчальних закладах: автореф. дис. канд. пед. наук. Київ, 2003. 25 с.
2. Гавран В. Я., Гавран, М. І. Особливості підготовки фахівців-менеджерів у приватних вищих школах Польщі та України. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», 2012. № 739. С. 254–259.

3. Менеджмент персоналу URL: http://bookss.co.ua/book_menedzhment-personalu_756/